

Marta Wójcicka

Sprawozdanie z XIII Międzynarodowej Konferencji Praw Człowieka nt. "Europa Ojców Założycieli : inwestycja we wspólną przyszłość : w 50-lecie śmierci Roberta Schumana"

Studia Prawnoustrojowe nr 22, 323-328

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sprawozdanie z XIII Międzynarodowej Konferencji Praw Człowieka nt. „Europa Ojców Założycieli. Inwestycja we wspólną przyszłość (w 50-lecie śmierci Roberta Schumana)”

W dniach 31 maja – 1 czerwca 2013 r. w Centrum Edukacji Ekologicznej w Ełku odbyła się XIII Międzynarodowa Konferencja Praw Człowieka. Organizatorami tego wydarzenia byli: Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, II Wydział Prawa Uniwersytetu Aldo Moro w Bari (Włochy), Wydział Prawa Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie (Słowacja) oraz Wydział Prawa Uniwersytetu w Walencji (Hiszpania). Wśród 70 uczestników konferencji znaleźli się goście z Włoch, Słowacji, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Rosji, a także reprezentanci polskich środowisk akademickich. Inspiracją do wyboru tematu stała się przypadająca w 2013 r. 50. rocznica śmierci Roberta Schumana, jednego z trzech Ojców Założycieli zjednoczonej Europy.

Celem organizatorów była wymiana poglądów naukowych na temat wartości chrześcijańskich, które stanowiły podstawę integracji europejskiej, o czym rzadko wspomina się w dzisiejszych czasach, a także podjęcie akademickiej debaty na temat efektywności ochrony praw człowieka i nowych wyzwań związanych z wielokulturowością Unii Europejskiej. Dodatkowo, w nawiązaniu do aktualnych problemów, z którymi boryka się zjednoczona Europa, poruszano tematy dotyczące kryzysu finansowego oraz zmian ekonomicznych, społecznych i prawych związanych z procesami integracyjnymi.

Konferencja rozpoczęła się od ceremonii otwarcia, w trakcie której krótkie wystąpienia wygłosili: przewodnicząca komitetu organizacyjnego dr hab. Magdalena Sitek, prof. UWM, oraz prezydent Ełku Tomasz Andrukiewicz. Pierwszy referat sesji otwierającej, zatytułowany *Wspólne ramy integracji europejskiej: budowa nowego humanizmu* wygłosił prof. Gaetano Dammacco, stojący na czele licznej delegacji przybyłej z Uniwersytetu Aldo Moro w Bari (Włochy). Następnie prof. Christopher Harding z Uniwersytetu w Aberystwyth (Wielka Brytania) wspólnie z dr Joanną Banach-Gutierrez z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie przybliżyli zebrany *Prawa podstawowe w polityce karnej Unii Europejskiej*. Dr hab. Maria Królikowska-Olczak, prof. UWM, podkreśliła rolę swobody świadczenia usług we wspólnym rynku Unii Europejskiej, a także wskazała na dopuszczalne ogranicze-

nia tej swobody, które mogą być stosowane przez państwa członkowskie UE. Ostatnim prelegentem w tej części konferencji był prof. Branislav Fábry z Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie. Wygłosił on referat *Kryzys europejski a legitymizacja prawa*, w którym nawiązał do wpływu ostatnich wydarzeń rynku finansowego UE na uzasadnienie obowiązywania prawa stanowionego przez jej instytucje.

Po krótkiej przerwie uczestnicy XIII Międzynarodowej Konferencji Praw Człowieka mogli uczestniczyć w dwóch, prowadzonych równolegle, panelach dyskusyjnych. Pierwszemu, zatytułowanemu *Europa przyszłości Ojców Założycieli*, przewodniczył prof. Christopher Harding. Najpierw mgr Piotr Zamel-ski, reprezentant Politechniki Opolskiej, wygłosił przygotowany wspólnie z prof. Stanisławem L. Stadniczeńko referat zatytułowany *Wartości w Europie – przeszłość i przyszłość*. Autorzy zwrócili szczególną uwagę na wpływ systemu wartości oraz idei filozoficznych na prawodawstwo i politykę Unii Europejskiej. Drugim prelegentem była dr Edyta Sokalska z UWM w Olsztynie, która omówiła *Uwarunkowania historyczne i podłoże psychologiczne idei Zjednoczonej Europy*. Kolejny odczyt pt. *Małżeństwo z rozsądku – 40 lat Wielkiej Brytanii w Unii Europejskiej* zaprezentowała mgr Justyna Gileta, reprezentująca Katolicki Uniwersytet Lubelski. Następnie mgr Elżbieta Deja z UWM w Olsztynie w referacie zatytułowanym *Czynnik palestyński w Europie* podjęła próbę odpowiedzi na pytanie, z jakiego powodu Europa staje się miejscem, do którego tak chętnie emigrują Palestyńczycy, a także jaki status przysługuje osobom pochodzących z tego kraju, które wybierają na miejsce zamieszkania Wielką Brytanię, Holandię, Niemcy, Belgię czy też Francję. Kolejne wystąpienie w tej części konferencji *Strategia UE w zakresie ochrony i dobrostanu zwierząt (2012-2015): nowe wyzwanie między względami humanitaryzmu, ekonomii i religii* należało do dr Oksany Cabaj z UWM. Ostatni referat w tym panelu pt. *Odpowiedzialność za przyszłe pokolenia w kontekście prawa do decydowania o wykorzystywaniu własnych informacji* wygłosiły mgr Daniela Čičkanová i mgr Soňa Ondrášiková z Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie. Autorki poruszyły ważną kwestię ochrony prawa każdego człowieka do decydowania o tym, w jaki sposób i jak długo przetwarzane są jego dane osobowe.

Równolegle trwający panel w języku polskim, zatytułowany *Wartości europejskie*, prowadzony był pod przewodnictwem prof. Bronisława Sitka. Jako pierwsza referentką wystąpiła dr Małgorzata Augustyniak, reprezentująca UWM w Olsztynie, która przybliżyła uczestnikom konferencji projekt integracji europejskiej stworzony przez francuskiego komisarza ds. planowania Jeana Monneta. Następnie dr Wiesław Breński z UWM w Olsztynie przedstawił problemy dyskryminacji i nierówności na rynku pracy w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Kolejnym prelegentem był dr Michał Indan-Pykno z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. W wystą-

pieniu zatytułowanym *Wykonywanie orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z perspektywy Polski* poddał analizie reformy prawa krajowego RP dokonywane w latach ubiegłych, a także te, które nastąpią w najbliższej przyszłości pod wpływem orzeczeń międzynarodowych trybunałów, w szczególności Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Mgr Joanna Paulina Kufel z Uniwersytetu Łódzkiego w swoim wystąpieniu zatytułowanym *Aspekty ageizmu w świetle praw człowieka* autorka zajęła się natomiast skutecznością ochrony praw osób starszych, również w kontekście prawa polskiego. Ostatnie wystąpienie należało do studentek Uniwersytetu Jagiellońskiego Marty Samborskiej i Weroniki Orłowskiej, które w swoim referacie *Unijne propozycje regulacji środków do walki z kryzysem* nawiązały do aktualnych problemów związanych z kryzysem finansowym w Unii Europejskiej.

Po przerwie uczestnicy konferencji mogli wziąć udział w toczących się równolegle kolejnych dwóch panelach tematycznych. Pierwszy, zatytułowany *Efektywność ochrony praw człowieka*, prowadzony był przez prof. Gaetano Dammacco. Na początek wystąpił prof. Bronisław Sitek z UWM w Olsztynie z referatem *Prawa człowieka w świecie dyktatu medialnego*. Autor wskazał na konieczność głębokiej refleksji nad wpływem nowoczesnych mediów na politykę, prawo i wartości, a także wprowadzenia niezbędnych zmian w tym kontekście. Z treścią wystąpienia prof. B. Sitka korespondował referat *Zwalczanie niegodziwego traktowania i seksualnego wykorzystywania dzieci w Europie* dr Katarzyny Badźmirowskiej-Masłowskiej z Akademii Obrony Narodowej w Warszawie. Autorka zwróciła uwagę na szerzenie się w mediach pornografii dziecięcej, podała także inne przykłady łamania praw i wolności najmłodszych w dzisiejszej rzeczywistości. Kolejne dwa odczyty w tej części konferencji należały do reprezentantek Uniwersytetu Aldo Moro w Bari (Włochy). Jako pierwsza z referatem zatytułowanym *Wolność religijna a prawa więźniów w europejskim systemie prawnym* wystąpiła prof. Maria Luisa Lo Giacco, następnie o prawie do wychowania międzykulturowego i międzyreligijnego w polityce europejskiej mówiła dr Maria Rosaria Piccini. Kolejną prelegentką była dr Magdalena Kun-Buczko z Wyższej Szkoły Administracji Publicznej w Białymstoku. Wygłosiła ona referat zatytułowany *Prawo do pomocy materialnej – wyzwanie dla dzisiejszego świata*. Kseniya Doneckova (Levashkina) z Akademii Agencji Rządowej w Wołgogradzie (Rosja) wystąpiła z odczytem pt. *Zamiana długu na wydatki na ochronę środowiska, współpraca międzynarodowa oraz bitwa o środowiskowe prawa człowieka*. Następnie mgr Bożena Nowak-Chrząszczyk, reprezentująca Instytut Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk, mówiła o przypadkach rażącego naruszania praw człowieka i problemie zgodności z normami sprawiedliwego procesu na przykładzie systemu sądów Gacaca, wprowadzonego w Rwandzie w 1994 r. Ostatnią prelegentką panelu była mgr Joanna Przyjemska z Instytutu Nauk Prawnych PAN, która analizowała „prawo do bycia zapomnianym” i poruszy-

ła ważną kwestię ochrony danych osobowych w kontekście „wieczności” informacji przechowywanych w Internecie, szczególnie tych godzących w dobre imię. Nawiązała także do reformy ochrony danych osobowych przygotowywanej przez Komisję Europejską.

Trwający równolegle panel dyskusyjny zatytułowany *Tolerancja wobec policentryzmu wartości* prowadzony był w języku włoskim przez prof. Bronisława Sitka. Jako pierwszy wystąpił dr hab. Piotr Krajewski, prof. UWM. W referacie *Tożsamość jednostki a presja wielokulturowości* zwrócił uwagę na wartości i idee wpływające na tożsamość narodową i kulturową człowieka, które poddawane są próbom ujednoczenia w wielokulturowym, zglobalizowanym społeczeństwie. Wystąpienie to zapoczątkowało dyskusję nad znaczeniem chrześcijaństwa i wartości religijnych w wielokulturowej Europie i kontynuowane było przez reprezentującą Uniwersytet Aldo Moro prof. Robertę Santoro, która mówiła o roli wyznań religijnych w procesie budowania Europy. Tematykę związaną z wartościami religijnymi, tym razem w kontekście szeroko dyskutowanej Karty Praw Podstawowych UE, podpisanej 7 grudnia 2000 r., pogłębiał dr Raffaello Desina, także reprezentujący Uniwersytet w Bari (referat *Nowy kształt wolności religijnej w Karcie z Nicei*). Następnie dr Andrea Dammacco (Uniwersytet Aldo Moro w Bari) wygłosił referat *Wolność informacji a nowe technologie*. Jako ostatni wystąpił prof. Luigi Prunetti z Uniwersytetu Moskiewskiego (Rosja). W swoim odczycie *Wielokulturowość jako cecha współczesnej społeczności* kontynuował temat związany z mieszaniami się w ramach jednego kraju lub związku państw, jakim jest UE, wielu grup społecznych o różnorodnym pochodzeniu, wyznawanej religii, systemach normatywnych. Profesor zwrócił uwagę na fakt bezpośredniego powiązania zjawiska wielokulturowości z cechami dzisiejszego świata i społeczeństwa.

Pierwszy dzień konferencji zamykały dwa panele dyskusyjne. Na sali plenarnej pod przewodnictwem dr Katarzyny Badźmirowskiej-Masłowskiej prowadzony był interdyscyplinarny panel *Procesy integracyjne a zmiany ekonomiczne, społeczne i prawne. Współczesne problemy rynku pracy Unii Europejskiej*. Stał się on okazją do przedyskutowania aktualnych wydarzeń, działań, ale też problemów, z jakimi boryka się Unia Europejska. Jako pierwszy wystąpił dr Marek Salamonowicz z UWM w Olsztynie, który w swoim referacie nt. *Akademicka spółka odpryskowa jako prawna forma komercjalizacji wyników badań, chroniona prawem własności intelektualnej* podjął się analizy wpływu tego typu spółki na wzrost gospodarczy i nowoczesne technologie, a także zalet spółek typu *spin-off* jako najskuteczniejszego narzędzia rozpowszechniania wyników badań. Kolejne wystąpienie *Złożoność prawa prywatnego jako argument przeciwko unifikacji. Analiza ekonomiczna* należało do dr Jakuba J. Szczerbowskiiego z UWM w Olsztynie. Następnie wystąpili dr Łukasz Zarzycki (Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny w Radomiu) i mgr Przemysław Zarzycki (Akademia Obrony Narodowej w Warsza-

wie), którzy omówili *Interdyscyplinarne podejście do badań nad transgraniczną przestępczością zorganizowaną wzdłuż wschodniej granicy UE, z pewnymi odniesieniami do slangu przemytnika*, dokonując analizy czynników ekonomicznych, społecznych i politycznych wpływających na rozwój tego typu przestępczości. Z kolei mgr Anna Drabarz, reprezentująca Uniwersytet w Białymstoku, przedstawiła referat *Instrumenty prawne na rzecz włączenia osób z niepełnosprawnością do rynku pracy Unii Europejskiej*. Ostatnim prelegentem w tej części konferencji był mgr Rudolf Kasinec z Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie. Tematem jego niezwykle interesującego wystąpienia były filmy jako społeczne źródło informacji o prawach człowieka.

Nad trwającym równocześnie panelem, zatytułowanym *Znaczenie chrześcijaństwa i wielokulturowości w procesie integracji europejskiej. Nowe wyzwania praw człowieka*, przewodnictwo objął dr hab. Piotr Krajewski, prof. UWM. Jako pierwszy prelegent wystąpił ks. prof. Tomasz Rakoczy, reprezentujący Zamiejscowy Wydział Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Stalowej Woli. Mówił on o ochronie wartości chrześcijańskich w polskich normatywnych aktach mediów, zwracając uwagę na miejsce, jakie zajmują w dzisiejszej telewizji, prasie i radio kościoły i związki wyznaniowe. Z jednej strony wskazał na możliwość szerzenia wyznawanych idei, z drugiej podkreślił wiodącą rolę wartości chrześcijańskich, które stanowią podbudowę dla funkcjonowania dzisiejszych mediów. Następnie wystąpił ks. dr hab. Wojciech Szukalski z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu z odczytem zatytułowanym *Jana Pawła II koncepcja prawa do wolności religijnej w kontekście jednoczącej się Europy*. Z kolei dr Agnieszka Wedeł-Domaradzka z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy przeanalizowała kwestie religijne w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w kontekście spraw odnoszących się do początkowych i końcowych elementów życia ludzkiego. Wszystkie pozostałe prelegentki, które wystąpiły w tej części konferencji, reprezentowały Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie. Mgr Aleksandra Ukleja przybliżyła uczestnikom konferencji dynamicznie rozwijające się prawo kosmetyczne, a także rozwiązania zastosowane w tej dziedzinie służące ochronie podstawowych wartości, jakimi są zdrowie i życie człowieka. Mgr Paulina Siejka poruszyła natomiast kwestię stosowania środków przymusu bezpośredniego przez funkcjonariuszy polskich służb w kontekście ochrony praw człowieka. Z kolei mgr Marta Wójcicka w swoim wystąpieniu pt. *Polityka promowania odnawialnych źródeł energii w Unii Europejskiej a prawo człowieka do życia czystym środowiskiem* zwróciła uwagę na związek pomiędzy działaniami na rzecz zwiększania produkcji i konsumpcji „zielonej energii” a należącym do III generacji praw człowieka prawem ludzkości do czystego środowiska. Ostatnie dwa wystąpienia należały do studentek Wydziału Prawa i Administracji UWM w Olsztynie: Iona Biedrzycka wygłosiła referat nt. *Misje pokojowe synonimem po-*

koju, zaś Agnieszka Hryszko zwróciła uwagę na problem przestrzegania praw dziecka na kontynencie afrykańskim.

W drugim dniu obrad XIII Międzynarodowej Konferencji Praw Człowieka odbyła się ostatnia sesja pod przewodnictwem prof. Gaetano Dammacco i prof. Bronisława Sitka. Jako pierwsza z referatem zatytułowanym *Nowe wyzwania w polityce zrównoważonej turystyki Unii Europejskiej a prawa człowieka* wystąpiła dr hab. Magdalena Sitek, prof. UWM. Kolejne wystąpienie *Listy z Trebłinki...* należało do reprezentującego Uniwersytet Warszawski prof. Ivana Iurlo, który mówił o równości i braterstwie między narodami. Z kolei ks. dr hab. Florian Lempa, prof. UWM, wygłosił referat zatytułowany *Model separacji skoordynowanej ze związkami wyznaniowymi*. Jako ostatnia wystąpiła dr Beata Pachucy-Smulska z UWM – mówiła o ochronie konsumenta i prawie do informacji.

Liczne przybyli na XIII Międzynarodową Konferencję Praw Człowieka uczestnicy, a także dyskusje, które toczyły się w trakcie paneli dyskusyjnych i poza nimi, udowodniły trafność wyboru tematu konferencji przez organizatorów. W związku z interdyscyplinarnym charakterem konferencji udało się zebrać osoby o różnych poglądach. Tematy poruszane w trakcie obrad dają asumpt do dalszych badań naukowych i refleksji nad systemem wartości dzisiejszej Unii Europejskiej, jak też stanowią wyzwania do ochrony praw człowieka w multikulturalnym świecie wszechobecnej globalizacji.

Corocznie owocem spotkania naukowego staje się publikacja pokonferencyjna. Organizatorzy zapowiedzieli zatem wydanie anglojęzycznej monografii zawierającej referaty uczestników XIII Międzynarodowej Konferencji Praw Człowieka.

Marta Wójcicka